

Abstracts in Slovene

Od umetne do čustvene inteligence: povezovanje petih vrst inteligence z namenom doseganja organizacijske odličnosti

Chaojie Wang, Fred Hoffman, Alvi Lim in Jin Kwon

Sistemi za podporo odločanju so pomembni, saj se danes podjetja zatekajo k velikim podatkom (big data), strojnemu učenju in umetni inteligenci, da lahko usmerjajo razvoj strategij in izboljšajo organizacijsko uspešnost. Vendar tehnologija ni dovolj; človeška inteligenca je še vedno nujno potrebna. Ta članek predstavlja model umetne inteligence v povezavi s čustveno inteligenco, kar združuje tehnologijo in človečnost v podporo strateškemu odločanju. Model temelji na hierarhiji podatki-informacije-znanje-modrost (Data-Information-Knowledge-Wisdom) in upravljanju znanja za povezovanje petih vrst inteligence. Best Buy, eno večjih podjetij v maloprodaji potrošne elektronike pomaga pri ponazoritvi ustreznosti modela. Predstavljeni okvir ponuja močan miselni model, primeren za podporo organizacijskim strategom in vodjem podjetij.

Ključne besede: hierarhija DIKW, upravljanje znanja, tiho znanje, umetna inteligenca, poslovna inteligenca, konkurenčna inteligenca, odločitvena inteligenca, čustvena inteligenca

IJMKL, 8(2), 125–144

Digitalne neenakosti

Elena Fífeková, Eduard Nežinský in Andrea Valachová

Širjenje uporabe digitalnih tehnologij večini držav prinaša pomembne koristi. Te tako imenovane digitalne dividende pozitivno vplivajo na gospodarsko rast in širijo prostor za družbeno-ekonomski razvoj. Vendar zaradi neenakomerne porazdelitve digitalne tehnologije niso enako koristne za vse države in subjekte, posledično pa se postopoma pogloblja digitalni razkorak, kar vodi v razlike v dohodkih med državami. Te je pozneje mogoče prevesti v druge družbeno-ekonomske značilnosti držav. V prispevku ocenjujemo stopnjo digitalizacije držav EU v okviru 62 svetovnih držav. Z metodo analize obsega podatkov (Data Envelopment Analysis – DEA) preučujemo, v kolikšni meri se neenakomerna porazdelitev digitalne pripravljenosti po državah odraža na stopnji njihove ekonomske učinkovitosti. Hkrati ugotavljamo potencialne digitalne izboljšave, s katerimi bomo izboljšali učinkovitost države.

Ključne besede: digitalne neenakosti, družbeno-ekonomski razvoj, analiza obsega podatkov, gospodarska rast

IJMKL, 8(2), 145–157

Raziskava šol kot učnih organizacij: teoretični pristop*Gabriela Alina Paraschiva, Anca Draghici in Constanta-Valentina Mihaila*

Zaradi vse večjega pritiska na izobraževalno področje in da bi mladim bilo zagotovljeno znanje in spretnosti, potrebne za življenje in delo v nenehno spreminjajoči se družbi, ter trenutno neobstoječe tehnologije in trgovine, se je model organizacije učenja razširil na šole – kot poskus nove zasnove in preobrazbe organizacij, tradicionalno povezanih s postopkom učenja in znanja v organizacije, ki so se sposobne učinkovito odzivati na negotova in dinamična okolja. Namen tega prispevka je opredeliti stanje romunskega izobraževalnega sistema (preduniverzitetna raven), z namenom zagotavljanja izhodišča za izvajanje koncepta in modela »šole kot učne organizacije«. Pristop je teoretičen, z uporabo raziskovanja predpisov in podatkov o javnih izdatkih, namenjenih izobraževanju, financiranja na prebivalca, števila vpisanih učencev, rezultatov PISA in povezav med akcijsko usmerjenimi dimenzijami (z njihovimi ključnimi značilnostmi/elementi) predlaganega modela Kools & Stoll (2017), ter kazalnikov uspešnosti (vključno z deskriptorji), ki se uporabljajo na romunski nacionalni ravni. Rezultati kažejo, da so bile med letoma 2009 in 2018 šolske organizacije pod naraščajočim pritiskom, izvajanje tega koncepta in modela na sistemski ravni pa bi lahko predstavljalo priložnost, za osredotočanje na učence z organizacijske strani, pri čemer bi temelj predstavljale določene korelacije.

Ključne besede: učne organizacije, šole, izobraževalni sistem, uspešnost, kazalniki

IJMKL, 8(2), 159–178

Posredovalni učinek uporabe veščin na odnos med učenjem in nenehnim izpopolnjevanjem*Kristina Sisuyuk*

Potreba po nujni nadgradnji znanja zaposlenih se v političnih, socialnih in gospodarskih institucijah hitro povečuje. S tem je povezana nevarnost, da podjetja vlagajo v usposabljanje in razvoj zaposlenih brez ustreznega razumevanja, ki bi pripomoglo k dobremu sprejemanju trajnostnega učenja na delovnem mestu. Ta študija je raziskala posredovalno vlogo uporabe veščin v odnosu med učenjem in nenehnim izboljševanjem v na znanju temelječem podjetju. Za izvedbo analize posredovanja z modeliranjem strukturnih enačb po metodi zagona smo uporabili anketo iz leta 2015, izvedeno na vzorcu 3.730 zaposlenih v na znanju temelječem podjetju. Analiza je potrdila, da ima učenje vpliv na nenehno izboljševanje, saj vpliva na uporabo veščin. Raziskani učinki so statistično pomembni in pozitivni. Rezultati zagotavljajo empirično podporo vlogi posredovanja in pomembnosti uporabe veščin z namenom predstavitve koristi učnih ukrepov na delovnem mestu. Ta raziskava je za organizacije, ki temeljijo na znanju, pomembna kot način za razumevanje dejstva, da zgolj učne dejavnosti na delovnem mestu ne zadostujejo za stalno izboljševanje procesov, izdelkov in načinov dela.

Ključne besede: človeški kapital, usposabljanje v podjetjih, trajnostno učenje, nenehno izboljševanje

IJMKL, 8(2), 179–194

Upravljanje podatkov, povezanih z gradbeništvom: različni vidiki razvrščanja in opisovanja podatkov

Janne Harkonen, Erno Mustonen in Harri Haapasalo

Izboljšave produktivnosti v gradbenem sektorju zaostajajo za tistimi v drugih panogah. Možen dejavnik je narava dela - gradnja na kraju samem, ki morda ne omogoča tako industrijskega načina delovanja kot gradnja izven njega. Tudi delitev v okviru neoptimizirane verige področij arhitekture, inženiringa, gradnje in upravljanja objektov lahko odigra del vloge v celotnem procesu. Objekti gradnje ne veljajo za izdelke, ki bi potrebovali skrbno preučevanje strukture, ne s komercialnega, ne s tehničnega vidika, z namenom optimiziranja uporabe platform, sklopov, sestavnih delov in materialov – hkrati pa ponujali, kar kupci želijo. Poleg tega življenjski cikel grajenih objektov in različne potrebe med načrtovanjem, gradnjo in fazo uporabe niso dovolj učinkovito prepoznani. Preučevanje življenjskega cikla objektov gradnje zahteva nadzor nad ustreznimi podatki in razumevanje širše slike. Trenutno je organizacija upravljanja podatkov slaba. Cilj študije je oblikovati predpogoje za upravljanje podatkov, povezanih s gradbenimi objekti. Študija je izvedena kot kombinacija pregleda literature in analize ponudbe gradbenikov, načrtov zahtev, poročil ministrstva in dokumentacije glede nadzora stavb. Predstavljen je precej podroben primer upravljanja podatkov o gradbenih objekti z namenom razprave o glavnih podatkih, kot tudi o podatkih, povezanih s poslovnimi procesi in poslovnimi aplikacijami, ter različnih konfiguracijah obračunskih materialov (Bills-of-Materials – BOM), z namenom opozoriti na vse, o čemer bi bilo treba natančneje razmišljati. V okviru primera so poleg strukture izdelkov prepoznani tudi potrebni parametri in deležniki. Pomembna spoznanja s širšim okvirom za vzpostavitev učinkovitega upravljanja podatkov v gradbeništvu so sestavni del tega novega prispevka.

Ključne besede: upravljanje podatkov, glavni podatki, poslovni podatki, gradbena industrija, konfiguracije BOM, struktura izdelka, poslovni procesi, poslovne aplikacije, produktizacija, upravljanje izdelkov

IJMKL, 8(2), 195–220

Ocena zasebnosti podatkov: zgleden primer visokošolskih ustanov

Ali Habbabeh, Bettina Schneider in Petra Maria Aspiron

Evropska splošna uredba o varstvu podatkov (GDPR), ki je začela veljati maja 2018, obvezuje podjetja in s tem tudi visokošolske ustanove, da (ponovno) ocenijo svoje postopke upravljanja zasebnosti podatkov, zlasti obdelavo osebnih podatkov. Ker nov zakon prehaja na zunajteritorialno področje, morajo tudi visokošolske ustanove zunaj Evropske unije (EU) preučiti njegov vpliv in

po potrebi sprejeti ustrezne ukrepe. V trenutni literaturi primanjkuje razprav in pristopov na temo, kako lahko visokošolske ustanove izpolnjujejo predpise GDPR. Namen te študije je torej analizirati znanstvene publikacije, da bi se oblikovalo dvoje: konsolidirana ustrezna priporočila in zahteve v okviru GDPR in instrument, ki bi visokošolskim ustanovam pomagal pri ozaveščanju o GDPR. Slednji je bil že oblikovan z uporabo znanstvenih smernic in predstavlja osnovo za skupno 44 nadzorov, ki soustvarjajo skupno oceno. Nastala vrednost lahko služi kot pokazatelj, da visokošolske ustanove ustrezajo predpisom GDPR. Poleg tega se lahko sestavljeni nadzori uporabljajo kot instrument upravljanja za oceno sprejetih ukrepov in za stalno spodbujanje skladnosti z GDPR.

Ključne besede: instrument za ocenjevanje, orodje za ocenjevanje GDPR, zasebnost podatkov, evropska splošna uredba o varstvu podatkov, visokošolske ustanove

IJMKL, 8(2), 221–241